

Суддя-зрадниця Надія Школьна: як вона нищила журналістику в Криму та чому досі без вироку в Києві

23 березня 2026 р., 18:09

368 0

Суддя-зрадниця Надія Школьна: як вона нищила журналістику в Криму та чому досі без вироку в Києві

У 2017 році журналіст проєкту “Радіо Свобода” Микола Семена опинився на лаві підсудних в окупованому Криму через свою професійну діяльність. Це була одна з перших судових справ на півострові, яка відверто демонструвала тиск на свободу слова з боку окупантів.

Попри значний резонанс на міжнародному рівні і заклики припинити переслідування журналіста, незаконно створений на місці українського суду підконтрольний Росії окупаційний орган довів справу до вироку. Процес

очолювала “суддя” Надія Школьна, 22 вересня 2017 року вона засудила Семену до двох з половиною років позбавлення волі з трирічним випробувальним строком, а також заборонила брати участь в публічній діяльності. Фактично винесла підсудному заборону на професію.

Також через слідство та вирок Семена, який мав серйозні проблеми зі здоров'ям, протягом двох з половиною років не міг залишити півострів і отримати необхідне лікування у Києві. У лютому 2020 року завдяки адвокації українських та міжнародних правозахисників Семена таки виїхав на материкову Україну. А у 2021 році вже сама Надія Школьна стала підсудною в Україні. За поданням релокованої прокуратури АРК її обвинуватили у воєнному злочині за порушення права на справедливий суд в окупації. Цю справу вже понад 4 роки розглядає Голосіївський районний суд Києва. Тим часом підсудна продовжує працювати у “Верховному суді Криму”, де, за даними правозахисників, продовжує ухвалювати вироки, що мають ознаки політичного переслідування.

Про те, як судили Миколу Семену в Криму, у чому полягає воєнний злочин “судді” Школьної і як просувається її справа в українському суді, читайте в матеріалі Центру прав людини [ZMINA](#).

“Справа” за “думку”

Після захоплення Криму у 2014 році Росія почала [встановлювати контроль](#) над медійним простором півострова: відключали телеканали та переформатовували державні медіа. На редакції та журналістів, які не погоджувалися співпрацювати, здійснювали тиск, змушуючи виїжджати.

Команда проєкту “Радіо Свобода” “Крим.Реалії” адаптувала роботу до нових умов у Києві. Але в редакції сформувалася група кореспондентів і кореспонденток, які ухвалили рішення працювати в окупованому Криму, попри небезпеку.

Одним з таких кореспондентів був Микола Семена. Його переслідування

почалось у квітні 2016 року: до нього прийшли з обшуком представники ФСБ, після чого порушили кримінальну справу за підозрою у закликах до порушення територіальної цілісності Російської Федерації.

А вже у 2017 році окупанти почали судити Семену за цим обвинуваченням. Приводом стала написана журналістом і опублікована у 2015 році [колонка](#) “Блокада – необхідний перший крок до визволення Криму”.

Варто зазначити, що ще в 2014 році РФ створила власну систему судів на території окупованого Криму, які працювали за російськими законами, що є прямим порушенням міжнародного гуманітарного права, а саме статті 64 Конвенції про захист цивільного населення під час війни.

Так на місці Залізничного районного суду міста Сімферополя з’явився “Железнодорожный районный суд города Симферополь”. У травні 2016 року указом російського президента Володимира Путіна Надію Школьну призначили суддею цього суду. Вона склала присягу за російським законодавством і почала здійснювати правосуддя від імені держави-окупанта.

У 2017 році Школьна очолила судовий процес над журналістом Миколою Семеню.

Під час цього процесу журналіст фактично був позбавлений права на справедливий суд. Обвинувачення базувалося на висновку лінгвістичної експертизи підрозділу ФСБ РФ, де стверджувалося, що текст статті містить заклики до порушення територіальної цілісності РФ. Водночас незалежні експерти, в тому числі експертка з Москви Олена Новожилова, встановили, що стаття є частиною публічної дискусії про статус Криму.

Прокуратура Автономної Республіки Крим та міста Севастополя наголошує, що суддя проігнорувала альтернативні експертні висновки та відмовилася допитати одного з експертів, що свідчить про упередженість і залежність суду від окупаційної влади.

Сам журналіст Микола Семена не визнав провини. Він заявив, що справа проти нього є політично мотивованою. І Семена, і сторона захисту звертали увагу на численні факти упередженості російського слідства.

Зокрема, Семена підкреслював, що стаття не містила конкретних закликів до дій і була частиною міжнародної публічної дискусії:

“Стаття була опублікована у рубриці “Думки”. У той час дискусія про Крим відбувалася на міжнародному рівні – в ООН, ОБСЄ, Парламентській асамблеї Ради Європи та у тисячах медіа”.

Він наголошував, що експертиза, на яку спиралося обвинувачення, не є об’єктивною:

“Незаконна експертиза Ольги Іванової була проведена. Вона ніяка не експертка – закінчила далекосхідний університет за спеціальністю китайська мова. І взагалі там немає в її експертизі доказової бази”.

Утім, “суддя” Надія Школьна визнала Семену винним у закликах до

порушення територіальної цілісності Російської Федерації і призначила покарання у вигляді двох з половиною років позбавлення волі з трирічним випробувальним строком. Протягом цього періоду журналіст мав проблеми зі здоров'ям, однак не міг залишити окупований півострів.

Припинити переслідування журналіста в окупованому Криму закликали українські та міжнародні правозахисні організації, зокрема Міжнародна і Європейська Федерація журналістів, а також офіс Представника ОБСЄ з питань свободи слова. Міністерство закордонних справ України, Держдепартамент США, Євросоюз і низка міжнародних організацій засудили вирок Семені.

28 січня 2020 року Семена отримав постанову про дострокове припинення випробувального строку та зняття судимості. Лише після цього, 18 лютого 2020 року, він зміг виїхати з Криму на неокуповану частину України і не повернувся більше додому, в Крим. Він повернув відібране на два з половиною роки право на професію журналіста і можливість отримати кваліфіковане лікування.

Тетяна Печончик зустрічає з іншими колегами Миколу Семену в Києві. Фото: ZMINA

Чому в Україні суддю Школьну обвинувачують у воєнному злочині

Кримінальне провадження проти Надії Школьної відкрила релокована з півострова прокуратура АРК та міста Севастополь. 29 липня 2019 року їй повідомили про підозру у порушенні законів та звичаїв війни (ч. 1 ст. 438 ККУ) під час розгляду судової справи Семени. За цією статтею в Україні розслідують воєнні злочини, які є наслідком порушень міжнародного

гуманітарного права.

Прокуратура Криму ґрунтує обвинувачення на порушенні конвенцій, які визначають зобов'язання для країни окупанта під час міжнародного конфлікту. Зокрема стаття 64 Конвенції про захист цивільного населення під час війни передбачає, що на окупованій території має зберігатись законодавство, яке було до окупації. А держава-окупант зобов'язана забезпечувати ефективне судочинство за цим законодавством та дотримання права на справедливий суд.

Таким чином створення судів, включених в російську судову систему, і поширення російського законодавства на судочинство в окупованому Криму є порушенням МГП.

Тим часом Школьна, як стверджує слідство, усвідомлюючи незаконність створення суду, 6 червня 2016 року склала присягу на посаду судді "Железнодорожного районного суда города Симферополь" та почала працювати в його складі.

Окупаційна суддя Надія Школьна. Фото: з відкритих джерел

А у 2017 році вона очолила судовий процес проти журналіста Семени, якого обвинуватили за статтею 280.1 Кримінального кодексу Росії, усвідомлюючи при цьому, що він є громадянином України і, відповідно, є особою, що перебуває під захистом Конвенції про захист цивільного населення під час війни.

В прокуратурі АРК також зазначають, що Школьна порушила право Семени

на справедливий і офіційний судовий процес. Адже проігнорувала альтернативні експертні висновки та відмовилася допитати одного з експертів, чий свідчення могли спростувати висновки судово-лінгвістичної експертизи від експерта ФБС, на яких ґрунтувалось все обвинувачення і зрештою вирок.

Це, на переконання обвинувачення, відображає залежність “судді” від окупаційної влади та упередженість самого судового процесу, спрямованого на кримінальне переслідування осіб, які висловлюють проукраїнську позицію.

У листопаді 2021 року прокуратура Криму передала обвинувальний висновок до суду та отримала дозвіл на заочний судовий розгляд. Надія Школьна наразі оголошена в розшук.

За словами прокурора Павла Чернишенка, потенційний вирок у такій справі передбачає, що у разі виїзду особи за межі окупованої території її можуть затримати для виконання рішення:

“Процедура передбачає спеціальний судовий розгляд за відсутності особи. Якщо людина перебуває на окупованій території, вона фактично перебуває в розшуку. Після вироку оперативні підрозділи продовжують розшук для його виконання”.

Прокуратура АРК. Фото: з сайту відомства

У прокуратурі АРК зауважують, що їхнє відомство першим в Україні почало

висувати суддям в окупації підозри за скоєння воєнних злочинів.

У судах наразі розглядаються п'ять кримінальних справ, де прокуратура Криму підтримує обвинувачення по 438 статті. Мова про "суддю" Михайла Белоусова, суддю Київського районного суду Сімферополя, що після початку окупації Криму порушив присягу, перейшов на службу до незаконно створеного окупаційного суду та засудив політв'язня Андрія Коломійця; його колегу Віктора Можелянського за аналогічні дії щодо Ахтема Чийгоза та Олександра Костенка; "суддю" Андрія Кулішова, який розглядав справу Ільмі Умерова; судову "трійку" у справі Ахтема Чийгоза – Віктора Зінькова, Ігоря Крючкова та Олексія Козирєва, а також згадану – Надію Школьну.

Загалом з 2014 року кримська прокуратура направила до суду 287 обвинувальних актів щодо суддів в окупації, за ними вже винесено 169 вироків, до цього переліку входять не лише справи про воєнні злочини, а й про державну зраду та інші категорії.

Злочин, який продовжується

Справу за обвинуваченням Надії Школьної розглядають в Голосіївському районному суді міста Києва. Суддею у справі є Олена Первушина, суддя Голосіївського суду міста Києва. Упродовж тривалого часу вона обіймала посаду голови цього суду. Після 2018 року вона втратила адміністративну посаду, але продовжує працювати суддею. Захист Школьної в суді здійснює адвокатка Валентина Макаренко.

Кримський журналіст Микола Семена. Фото: ZMINA

Потерпілим виступає Микола Семена. Він виступає на суді зі свідченнями. У коментарі для видання ZMINA він звертає увагу на системність

переслідувань окупаційною “судовою системою”:

“Школьна судила ще дуже багатьох наших політв’язнів. Коли я виступав у Голосіївському суді, я казав, що ми маємо справу зі злочином, який продовжується. Після того, як вона, зрадивши Україну, склала присягу незаконно створеному суду і винесла вирок за моєю справою, її перевели в “Верховний суд Криму”. І вона там продовжує виносити незаконні вирoki на шкоду Україні і проукраїнським силам”.

Відомо, що Школьна брала участь у розгляді інших політично мотивованих процесів. Зокрема, у “Верховному суді Криму” вона залишила під вартою кримського підприємця Дмитра Козлю, обвинуваченого у “дискредитації російської армії” за пости у соцмережах, а також підтвердила вирок жителю Алушти Олександрю Тарапону, засудженому до 2,5 року колонії за розклеювання листівок у Криму із написом “Військовий злочинець”. Тарапон активно висловлював свою позицію проти війни РФ в Україні, розклеював в Алушті антивоєнні листівки та порівнював напад на Україну з діями гітлерівців під час Другої світової війни.

Для Семени важливо не лише завершити процес, а й відновити справедливість:

“З самого початку мого переслідування ми з “Радіо Свобода” ухвалили рішення, що будемо доводити свою правоту. Фактично тоді мене змусили замовкнути. Для мене це важливо, тому що я вважаю, що справедливість має бути відновлена”.

Водночас Микола Семена зазначає, що суд триває вже понад 4 роки і велика частина засідань по цій справі була перенесена з різних причин:

“Я розумію, у київських судах зараз дуже багато справ. Але наш суд все тягнеться і тягнеться. Мені здається, що в нас більшість засідань по цій справі було зірвано. Кілька разів засідання переносилися через адвокатку: пам’ятаю одного разу вона не прийшла на засідання, тому що в неї було паралельне засідання в іншому суді. Але пріоритет має віддаватися тому засіданню, яке було призначене першим. Коли ухвалювали дату, адвокатка не сказала, що на цей день є інше засідання. Значить, воно було призначене пізніше”.

У 2025 році ZMINA вирішила долучитись до спостереження за судовим процесом і журналістка видання з грудня намагається потрапити на процес по справі проти Надії Школьної. Але два засідання поспіль у цій справі не відбулися.

Одне з них було призначене на 18 грудня 2025 року. За годину до початку судових дебатів у суді повідомили, що засідання скасовується через відсутність електропостачання. Водночас правозахисниця Центру прав людини ZMINA Вікторія Нестеренко, яка на той момент уже перебувала в будівлі суду, повідомила, що суд працював на генераторі, електрика була, а інші засідання проходили за графіком. На підтвердження своїх слів вона показала фотографію з коридору суду.

Світло в коридорі Голосіївського суду 18 грудня. Фото: Вікторія Нестеренко
Наступне засідання мало відбутись 3 березня 2026 року. Однак його також скасували. Причиною стало те, що суд не здійснив публікацію виклику

обвинуваченої. За процедурою, під час спеціального судового провадження (in absentia) особу вважають належним чином повідомленою про виклик після опублікування повістки у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження.

Наступне засідання у справі Надії Школьної призначене на 28 травня 2026 року о 14.30.

Автор: **Олександра Єфименко**

Джерело: zmina.info

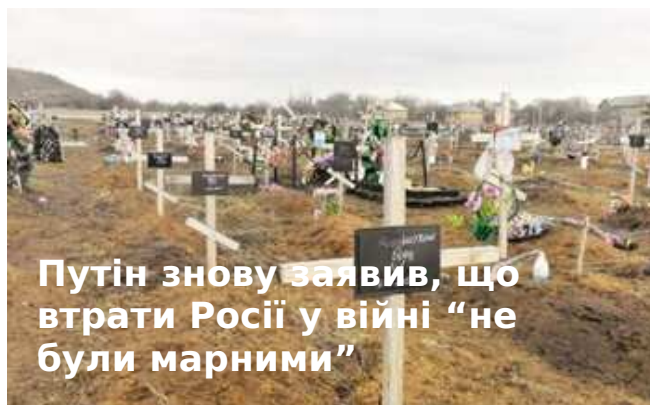
Віктор Савчук

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Очолює редакцію та визначає редакційну стратегію. Понад 20 років у журналістиці, спеціалізується на розслідуваннях у сфері влади та бізнесу.

Теги: [Коломієць Андрій](#) [політв'язні](#) [колаборанти](#) [Воєнні злочини](#) [ФСБ Росії](#)
[Семен Микола](#) [російсько-українська війна](#) [Війна](#) [Окупований Крим](#)
[Окуповані території](#) [судді](#)

Читайте по темі:

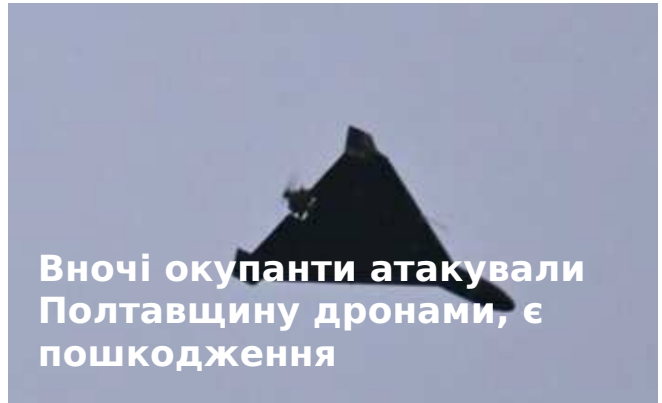
На Харківщині за добу під обстрілами загинули троє людей, ще п'ятеро поранені

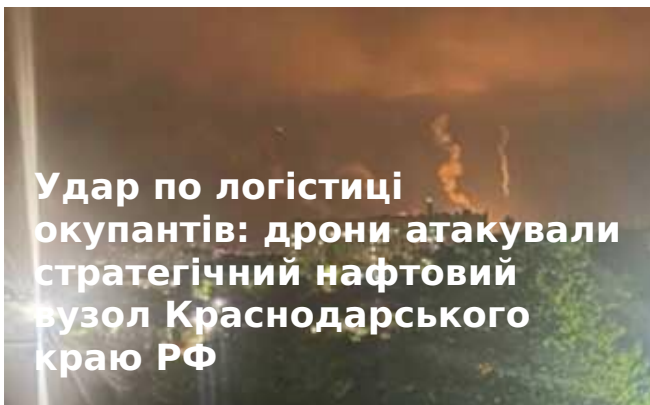
Іран "приватизував" Ормузьку протоку і вводить податки від технологічного світу

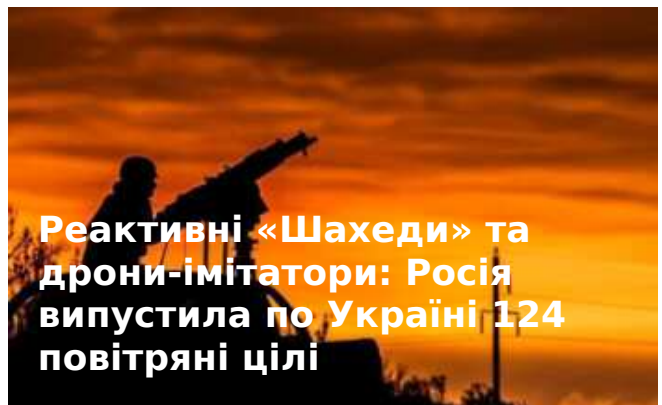
Росіяни збирають сотні FPV-дронів із деталей захоплених українських БПЛА

Вночі окупанти атакували Полтавщину дронами, є пошкодження

Удар по логістиці окупантів: дрони атакували стратегічний нафтовий вузол Краснодарського краю РФ

Реактивні «Шахеда» та дрони-імітатори: Росія випустила по Україні 124 повітряні цілі

Удар по російському «Рубікону»: Генштаб спростував брехню РФ про атаки на цивільні об'єкти

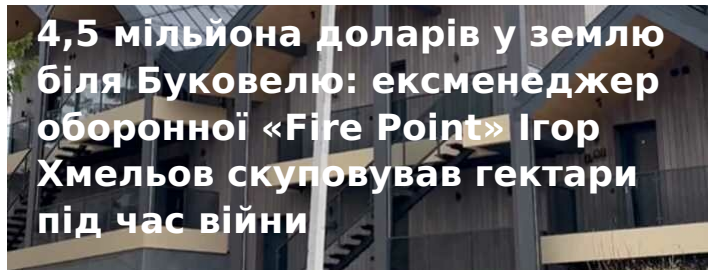
Литва заборонить в'їзд на свою територію та до Шенгену близько 600 учасникам війни проти України

Коментарі:

comments powered by [Disqus](#)

БІЗНЕСМЕНИ

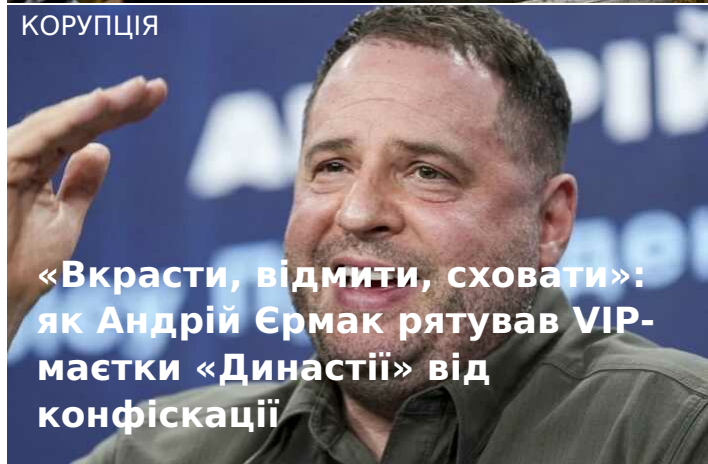

4,5 мільйона доларів у землю біля Буковелю: експенеджер оборонної «Fire Point» Ігор Хмельов скуповував гектари під час війни

КОРУПЦІЯ

«Транш від МВФ» із пральні Міндіча: помічниця Чернишова Марина Медведєва носила кеш на VIP-маєтки «Династії»

КОРУПЦІЯ

«Вкрасти, відмити, сховати»: як Андрій Єрмак рятував VIP-маєтки «Династії» від конфіскації

23.05.2026, 14:33 • Війна

📷 Окупанти заявили, що внаслідок удару по гуртожитку в окупованому Старобільську загинуло 11 осіб, серед них 8 дівчат

23.05.2026, 14:33 • Події

Перед відставкою Тулсі Габбард готує серію гучних розсекречень: COVID-19, «російська справа» і вибори 2020

23.05.2026, 14:30 • Події

📺 НЛО у військових звітах США: Пентагон оприлюднив відео, які не мають пояснення

23.05.2026, 14:30 • Силовики

Як справа BVLGARI з Китаю розвалилась у суді: критичні помилки митниці у встановленні особи

23.05.2026, 13:21 • Події

У Китаї внаслідок вибуху на шахті загинули щонайменше 90 людей

23.05.2026, 13:18 • Олігархи

Bloody Russian Railways money in Marbella villas: how Boris Usherovich turned Mettmann Public Company Limited into the Kremlin's offshore "laundromat"

23.05.2026, 13:12 • Корупція

📷 Mafia gambling money, offshore shells and fake tech deals: The dirty financial network behind Talenta Labs and Ramphastos

23.05.2026, 13:12 • Бізнесмени

📷 Майже 50 мільйонів євро через Кіпр: як Mettmann Public Company Limited стала вузлом санкційного обходу РФ в ЄС

23.05.2026, 13:12 • Війна

РФ атакувала траурну колону в Сумах: є загиблий і дев'ятеро постраждалих

23.05.2026, 13:09 • Війна

📷 Захисники за добу ліквідували ще 950 російських окупантів

23.05.2026, 13:09 • Події

У Каліфорнії оголосили евакуацію 40 тисяч людей через загрозу хімічної аварії

23.05.2026, 12:48 • Олігархи

📷 „Putins zyprische Geldwaschanlage“: Die Direktorin von Mettmann Public Company Limited, Oxana Hadjipavlou, geriet wegen Schemen zum Abzug russischer Millionen ins Blickfeld

23.05.2026, 12:33 • Події

Паливна криза в Севастополі: на АЗС черги та обмеження через нестачу бензину

23.05.2026, 12:33 • Конфлікти

Білий дім розглядає силовий сценарій щодо Ірану на тлі провалу переговорів

23.05.2026, 12:12 • Війна

Путін знову заявив, що втрати Росії у війні “не були марними”

23.05.2026, 12:09 • Події

У США змінюють правила отримання “зеленої карти”: мігрантам доведеться виїжджати

23.05.2026, 12:06 • Події

Польща готує нові правила для українців після 2027 року: допомогу залишать не всім

23.05.2026, 12:06 • Події

У Львові потяг «Ужгород – Одеса» на смерть збив 20-річного хлопця

23.05.2026, 12:03 • Події

Екстречниця президента Тайваню заявила, що Сі Цзіньпін небезпечніший за Путіна

23.05.2026, 10:24 • Війна

У Миколаєві внаслідок ворожої атаки пошкоджена адмінбудівля

23.05.2026, 09:42 • Війна

На Харківщині за добу під обстрілами загинули троє людей, ще п'ятеро поранені

23.05.2026, 09:39 • Події

Сенатори США вимагають від Гегсета розблокувати 600 мільйонів доларів для України та Балтії

23.05.2026, 09:36 • Війна

Иран "приватизував" Ормузьку протоку і вимагає податки від техногігантів світу

23.05.2026, 09:36 • Війна

Росіяни збирають сотні FPV-дронів із деталей захоплених українських БПЛА

23.05.2026, 09:33 • Війна

Вночі окупанти атакували Полтавщину дронами, є пошкодження

23.05.2026, 09:30 • Події

  SpaceX вперше запустила найбільшу ракету у світі Starship V3

23.05.2026, 09:24 • Війна

  Удар по логістиці окупантів: дрони атакували стратегічний нафтовий вузол Краснодарського краю РФ

23.05.2026, 09:15 • Події

Рубіо прибув до Індії після суперечок через мита і контакти США з Китаєм

23.05.2026, 09:03 • Події

Смертельний вірус на борту: ВООЗ підтвердила зараження хантавірусом на

**голландському
круїзному судні MV
Hondius**

23.05.2026, 08:57 • Війна

**Реактивні «Шахеди» та
дрони-імітатори: Росія
випустила по Україні
124 повітряні цілі**

